Ders Bilgi Formu

Ders Adı	Kodu	Yerel Kredi	AKTS	Ders (saat/hafta)	Uygulama (saat/hafta)	Laboratuar (saat/hafta)
Tanzimat Dönemi Çeviri Söylemi	MTF4372	2	4	2	0	0

Önkoşullar	Yok

Yarıyıl	Güz, Bahar

Dersin Dili	Türkçe
Dersin Seviyesi	Lisans Seviyesi
Ders Kategorisi	Uzmanlık/Alan Dersleri
Dersin Veriliş Şekli	Yüz yüze

Dersi Sunan Akademik Birim	Batı Dilleri ve Edebiyatı Bölümü
Dersin Koordinatörü	Ayse Banu Karadag
Dersi Veren(ler)	Ayse Banu Karadag
Asistan(lar)ı	Murat Onur Sabaz

Dersin Amacı	Bu dersin amacı, öğrencilerin Tanzimat Dönemi'nde gerçekleştirilen çeviri faaliyetleri ve çevirmen yaklaşımlarını inceleyerek bu dönemde yapılan çevirilerin edebiyat ve kültür dizgesini şekillendirmedeki rolünü ve önemini kavramalarını sağlamaktır. Ders aynı zamanda öğrencilerin tarihsel ve kültürel bağlamları yorumlama becerilerini geliştirmeyi ve çeviri söylemleri üzerinden zihinsel esneklik kazandırmayı amaçlamaktadır.
Dersin İçeriği	Tanzimat Dönemi'nde yapılan çevirilerin çağdaş çeviribilim yaklaşımları bağlamında ele alınması; dönemin çeviri söyleminin çevirmen davranışları ve tercihleri üzerinden değerlendirilmesi; edebî ve kültürel dönüşümde çevirinin işlevi; Tanzimat çevirilerinin toplumsal ve düşünsel etkilerinin tartışılması.
Opsiyonel Program Bileşenleri	Yok

Ders Öğrenim Çıktıları

1	Tanzimat dönemi çevirilerinin edebi ve kültürel işlevlerini tanımlayabileceklerdir.
2	Dönemin çevirmen söylemlerini mesleki etik ve sorumluluk açısından analiz edebileceklerdir.
3	Çeviri politikaları, ideolojiler ve kültürel aktarım bağlamında Tanzimat çevirilerinin toplumsal etkilerini değerlendirebileceklerdir.
4	Tanzimat çevirilerinin edebî ve düşünsel dönüşümlere katkısını açıklayabileceklerdir.
5	Tanzimat dönemi çeviri sorunları ve çözümlerine ilişkin akademik çalışmaları yorumlayabileceklerdir.

Haftalık Konular ve İlgili Ön Hazırlık Çalışmaları

Hafta	Konular	Ön Hazırlık
1	Konu anlatımı: Ders hakkında genel bilgilendirme ve giriş. Çeviri paradigmaları ve çevirmen söylemleri: "La Traduction et ses discours". "Le paradigme de la traduction". Sınıf-içi Tartışma (20 dk.): Çeviri paradigmaları söylemlerinin tartışılması. Sınıf-içi Uygulama (20 dk.): "Çeviri paradigmaları söylemleri nedir?" sorusuna ilişkin bir metnin okunması, çevrilmesi ve yorumlanması.	1. Okuma: Antoine Berman. 1989. "La Traduction et ses discours". Meta. 34/4. 672. 2. Okuma: Paul Ricœur. "Le paradigme de la traduction". Sur la Traduction. Paris: Bayard. 21-33.

2	Konu anlatımı: Batılılaşma ve Çeviri. "Translation Policy and Tanzimat Reforms" - Özlem Berk Albachten. Sınıf-içi Tartışma (20 dk.): Batılılaşma ve çeviri konularının çeviri tarihi araştırmaları bağlamında tartışılması.	1. Okuma: Judith Woodsworth. 2001. “History of Translation” Encyclopedia of Translation Studies (ed. M. Baker), London and New York: Routledge. 100-105. 2. Okuma: Özlem Berk Albachten. 2004. “Translation Policy and Tanzimat Reforms”. Translation and Westernisation in Turkey. İstanbul: Ege Yayınları. 19-48.
3	Konu Anlatımı: Tanzimat Dönemi'nde çevirinin edebiyat ve kültür dizgesini şekillendirmedeki tarihsel rolü. Çeviri tarihi araştırmalarının çeviribilimdeki yeri ve önemi. Kültür repertuarının çeviri yoluyla oluşumu. Sınıf-içi Okuma-Yorumlama-Tartışma (30 dk.): Karadağ’ın metninin kültür repertuarı vurgusuyla okunması, yorumlanması ve tartışılması. Kısa Sınav 1 (15 dk.): Dersin başında, önceki derslerde işlenen konuları içeren bir kısa sınavın yapılması.	1. Okuma: Ayşe Banu Karadağ. 2012. “Çeviri Tarihimizde Fennî Romanlarla Bir Kültür Repertuarı Oluşturmak”. İstanbul Üniversitesi Çeviribilim Dergisi. 2012/2. 6. 45-73. 2. Okuma: James Holmes. 1972/2004. “Çeviribilim Adı ve Doğası” (çev. Ayşenaz Koş). Çeviri Seçkisi 2: Çeviriyi Düşünenler (ed. Mehmet Rifat). İstanbul: Sel Yayıncılık. 107-119. “The Name and Nature of Translation Studies”. The Translation Studies Reader (ed. Lawrence Venuti), London and New York: Routledge. 172-185. 3. Okuma: It
4	Konu Anlatımı: Tanzimat Dönemi'nde klasiklerin çevirileri ve yeniden çevirileri. Çoğul-dizge kuramı bağlamında bu çevirilere genel bakış. Sınıf-içi Okuma-Yorumlama-Tartışma (30 dk.): Karadağ’ın metninin Tanzimat Dönemi edebiyat ve kültür dizgesinin çeviri tarafından şekillendirilmesi vurgusuyla okunması, yorumlanması ve tartışılması.	1. Okuma: Ayşe Banu Karadağ. 2006. “Osmanlıcada Jonathan Swift’in Gullivers Travels Adlı Yapıtı: Cüceler Memleketinde”. Çeviribilim ve Uygulamaları Dergisi. 2006. 16. 53-65. 2. Okuma: Itamar Even-Zohar. 1978/2000. “The Position of Translated Literature within the Literary Polysystem”. Lawrence Venuti (ed) The Translation Studies Reader, London and New York: Routledge.192-197.
5	Konu Anlatımı: Çeviri tarihi yazımı: “Why and How to Write Translation Histories?” Eşsüremlilik ve artsüremlilik. “Tanzimat'tan II. Meşrutiyet’e Çeviri Roman Hallerine Ön söz / Son Söz Tanıklıkları”. Sınıf-içi Okuma-Yorumlama-Tartışma (30 dk.): D’hulst ve Karadağ’ın metinlerinin Tanzimat Dönemi çevirilerinin rolü ve önemi vurgusuyla okunması, yorumlanması ve tartışılması.	1. Okuma: Lieven D’hulst. 2001. “Why and How to Write Translation Histories?”. Emerging Views on Translation History in Brazil (ed. John Milton). Crop (Universidade de Sao Paulo). 6. 21-32. 2. Okuma: Ayşe Banu Karadağ. 2014. “Tanzimat'tan II. Meşrutiyet’e Çeviri Roman Hallerine Ön söz / Son Söz Tanıklıkları”. Metnin Halleri: Osmanlı'da Telif, Tercüme ve Şerh. İstanbul: Klasik Yayınları. 99-145.

6	Konu Anlatımı: “Tanzimat Dönemi çevirileri ve çevirmenleri. Medeniyetin dönüşümü. Sınıf-içi Okuma-Yorumlama-Tartışma (30 dk.): Paker ve Karadağ’ın metinlerinin Tanzimat Dönemi’ndeki “medeniyet algısı" vurgusuyla okunması, yorumlanması ve tartışılması. Kısa Sınav 2 (15 dk.): Dersin başında, önceki derslerde işlenen konuları içeren bir kısa sınavın yapılması.	1. Okuma: Saliha Paker. 1987. “Tanzimat Döneminde Avrupa Edebiyatından Çeviriler, Çoğul-dizge Kuramı Açısından Bir Değerlendirme” (çev. A. Tükel). Metis Çeviri. 1. 31- 43. 2. Okuma: Ayşe Banu Karadağ. 2014. “Batı'nın Çevrilmesini “Medeniyet” Odağıyla Yeniden Okumak: Tanzimat Dönemi/Sonrası Çeviriler ve “Çekinceli” Cesur Çevirmenler”. Tanzimat ve Edebiyat - Osmanlı İstanbul’unda Modern Edebi Kültür. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. 481-504.
7	Konu Anlatımı: "Edebiyatta Tercümenin Rolü" - Halide Edip Adıvar. “Çeviri Normlarının Doğası ve Çevirideki Rolü” – Gideon Toury. Sınıf-içi Tartışma (20 dk.): Halide Edip’in görüşlerinin çeviri normları bağlamında tartışılması ve örneklenmesi.	1. Okuma: Halide Edip Adıvar. 1944. “Edebiyatta Tercümenin Rolü”. Edebiyatta Tercümenin Rolü (1942-43 Üniversite Konferanslarından Ayrı Bası). İstanbul: Kenan Matbaası. 264-276. 2. Okuma: Gideon Toury. 2000. “The Nature and Role of Norms in Translation”. The Translation Studies Reader (ed. Lawrence Venuti). London and New York: Routledge. 198-211.
8	Midterm 1 / Practice or Review	
9	Konu Anlatımı: Tanzimat Dönemi'nin en tanınmış çevirmeni: Ahmed Midhat Efendi ve çeviriye yaklaşımı. Sınıf-içi Tartışma (20 dk.): Ahmed Midhat Efendi’nin çeviri yaklaşımının tartışılması.	1. Okuma: Işın Bengi Öner. 2006. “Çeviribilimde Bir Hace-i Evvel: Ahmet Mithat Efendi”. Merhaba Ey Muharrir! Ahmet Mithat Üzerine Eleştirel Yazılar. (ed. Nüket Esen & Erol Köroğlu). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları. 338-346.
10	Konu Anlatımı: II. Meşrutiyet’ten Harf Devrimi'ne kadar yapılan roman çevirileri ve oluşturulan kültür repertuarı. Sınıf-içi Okuma-Yorumlama-Tartışma (30 dk.): Karadağ ve Bozkurt’un metninin tarih vurgusuyla okunması, yorumlanması ve tartışılması; çeviri yoluyla kültür repertuarının oluşturulmasının ve edebiyat ve kültür dizgesinin şekillendirilmesinin tartışılması.	1. Okuma: Ayşe Banu Karadağ ve Eshabil Bozkurt. 2014. “II. Meşrutiyet’ten Harf Devrimi'ne Kadar Osmanlıcaya Yapılan Roman Çevirilerinin Süreç Öncesi Normlar Bağlamında İrdelenmesi”. Humanitas - International Journal of Social Sciences. Bahar 2014/3. 85-94.

11	Konu Anlatımı: Çeviri tarihi ve kadın çevirmenler. Sınıf-içi Okuma-Yorumlama-Tartışma (30 dk.): Karadağ'ın metinlerin disiplinlerarası bir bakış açısıyla çeviribilim-kadın araştırmaları, tarih etkileşimi bağlamında okunup yorumlanması ve tartışılması. Kısa Sınav 3 (15 dk.): Dersin başında, bu hafta okunması gereken metinle ilgili kısa bir sınavın yapılması.	1. Okuma: Ayşe Banu Karadağ. 2013. Çeviri Tarihimizde "Gözle Görülür" Bir Mütercime: Fatma Aliye Hanım". Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Aralık 2013. 37/2. 1-16. 2. Okuma: Ayşe Banu Karadağ. 2013. "Tanzimat Dönemi'nden İkinci Meşrutiyet Dönemi'ne Kadın Çevirmenlerin Çeviri Tarihimizdeki "Dişil" İzleri". Humanitas - International Journal of Social Sciences. Bahar 2013/2. 105-126.
12	Konu Anlatımı: "Yabancı dil yaratımı" ve "kökensiz geri çeviri" kavramları. Sınıf-içi Tartışma (30 dk.): "Yabancı dil yaratımı" ve "kökensiz geri çeviri" kavramlarının tartışılması.	1. Okuma: Ting Guo. 2017. "On Foreign Language Creation and Rootless Back Translation-A Case Study of Snow Flower and the Secret Fan." Journal of Literature and Art Studies 7/10. 1354-1364. 2. Okuma: Qingyin Tu ve Changbao Li. 2017. "A Review on Textless Back Translation of China- Themed Works Written in English." Studies in Literature and Language 14/1. 1-7.
13	Konu Anlatımı: Yeniden çeviriler ve yan metinler. Sınıf-içi Tartışma (30 dk.): Çeviri, yeniden çeviri, yanmetin vb. kavramların tartışılması. Kısa Sınav 4 (15 dk.): Dersin sonunda, bu hafta işlenen konuyla ilgili kısa bir sınavın yapılması.	1. Okuma: Umut Can Gökduman & Ayşe Banu Karadağ. 2021. "Retraduction et paratexte : Les retraductions interlinguales des Misérables dans l'Empire ottoman et leurs retraductions intralinguales dans la Turquie moderne". Moderna Språk, 115(4), 50–70.
14	Konu Anlatımı: "Türkiye Odaklı Çeviri Tarihi Araştırmaları, Kültürel Hafıza, Unutuş ve Hatırlayış İlişkileri" – Saliha Paker. Sınıf-içi Okuma-Yorumlama-Tartışma (30 dk.): Paker'in metninin Türk çeviri tarihindeki temel örneklerin hafıza, unutuş ve hatırlayış vurgusuyla okunması, yorumlanması ve tartışılması.	1. Okuma: Saliha Paker. 2004. "Türkiye Odaklı Çeviri Tarihi Araştırmaları, Kültürel Hafıza, Unutuş ve Hatırlayış İlişkileri". Journal of Turkish Studies (gen. ed. Şinasi Tekin & Gönül Alpay Tekin; ed. Zehra Toska). Kaf Dağının Ötesine Varmak, Günay Kut Armağanı 28/III. Harvard University. 275-284.
15	Konu Anlatımı: "Çeviri Yoluyla Geçmiş, Şimdi ve Gelecek Arasında Köprüler Kurmak" – Ayşe Banu Karadağ. Sınıf-içi Tartışma (20 dk.): Çeviri romanların Türk edebiyat ve kültür dizgesinde var oluş şekillerinin tarihsel açıdan geçmiş, şimdi ve gelecek vurgusuyla tartışılması.	1. Okuma: Ayşe Banu Karadağ. 2019. "Çeviri Yoluyla Geçmiş, Şimdi ve Gelecek Arasında Köprüler Kurmak". Çeviribilimde Araştırmalar (ed. Seda Taş). İstanbul: Hiperyayın. 33-58.
16	Final	

Değerlendirme Sistemi

Etkinlikler	Sayı	Katkı Payı

Devam/Katılım	0	0
Laboratuar		
Uygulama		
Arazi Çalışması		
Derse Özgü Staj		
Küçük Sınavlar/Stüdyo Kritiği	4	30
Ödev		
Sunum/Jüri	0	0
Projeler		
Seminer/Workshop		
Ara Sınavlar	1	30
Final	1	40
Dönem İçi Çalışmaların Başarı Notuna Katkısı		60
Final Sınavının Başarı Notuna Katkısı		40
TOPLAM		100

AKTS İşyükü Tablosu

Etkinlikler	**Sayı**	**Süresi (Saat)**	**Toplam İşyükü**
Ders Saati	14	2	28
Laboratuar			
Uygulama			
Arazi Çalışması			
Sınıf Dışı Ders Çalışması	14	4	56
Derse Özgü Staj			
Ödev	0	0	0
Küçük Sınavlar/Stüdyo Kritiği	4	2	8
Projeler			
Sunum / Seminer	0	0	0
Ara Sınavlar (Sınav Süresi + Sınav Hazırlık Süresi)	1	6	6
Final (Sınav Süresi + Sınav Hazırlık Süresi)	1	10	10
Toplam İşyükü			108
Toplam İşyükü / 30(s)			3.60
AKTS Kredisi			4

Diğer Notlar	Yok